

Dane – súčasť taktiky v boji o výslnie?

PETER BACHRATÝ

Nízke daňové zaťaženie v nových členských krajinách je trňom v oku najmä Francúzska a Nemecka

PREDSTAVITELIA FRANCÚZSKA, ŠVÉDSKA a NEMECKA už dlhší čas kritizujú tie členské krajiny EÚ, ktoré po daňových reformách podporujúcich oživenie ich ekonomík zaviedli atraktívne daňové systémy a sadzby pre právnické osoby. Kritika smeruje výlučne k novým členským krajinám, ako je Estónsko, Litva, Lotyšsko, Cyprus, Slovensko či Poľsko, ktorých daňové zaťaženie príj-

mu firiem sa pohybuje od nula po deväťnásť percent. Oproti tomu je napríklad vo Francúzsku miera daňového zaťaženia firiem 35 percent, v Nemecku 40 percent. Nízke podnikové dane v mnohých z desiatich nových členských krajín sa stali najfrekventovanejšou témou po tom, čo nemecký kancelár Gerhard Schröder a francúzsky prezident Jacques Chirac vyzvali na harmonizáciu daňových sadzieb s úmyslom zabrániť tomu, čo nazývajú fiškálnym dumpingom.

Otázka daní je v systéme EÚ výlučne v kompetencii národných vlád. Predovšetkým nové členské krajiny, ale napríklad aj Veľká Británia silno vystupujú proti akejkoľvek harmonizácii. Slovenský minister financií Ivan Mikloš prednedávnom vyhlásil, že Slovensko urobí všetko, čo bude možné, aby sa podobný krok neprijal. Keďže by ho musela jednomyselne odsúhlasiť Európska rada, slovenská vláda by mohla jeho prijatie zablokovať. Z doterajších reakcií na návrhy harmonizácie daní sa zdá, že by v tomto úsilí nebola jediná.

„Nové členské krajiny sa nízkymi da-

ňami nesnažia len o prilákanie investorov. Daňové reformy treba vnímať aj ako dovŕšenie transformácie a reštrukturalizácie ich ekonomík. Z vlastnej skúsenosti vieme, že významní a veľkí investori, ktorí sa rozhodujú o vstupe do regiónu nových členských krajín únie, vyhodnocujú daňové zaťaženie len ako jeden z mnohých ukazovateľov. Na ich základe neskôr hodnotia celkové podnikateľské prostredie buď ako vhodné alebo ako nevhodné pre investíciu. Súčasťou hodnotiaceho systému je aj kvalita a potenciál ľudského kapitálu, právne prostredie, politická stabilita a podobne. Dôvodom, prečo veľa firiem odchádza alebo presúva významnú časť svojich prevádzok z niektorých starých členských štátov do nášho regiónu, nie sú určite len nízke dane, ale celková vhodnosť podnikateľského prostredia,“ hovorí Martin Novotný, spolumajiteľ a vedúci partner pre poradenstvo zahraničným investorom poradenskej skupiny Amrop Jenewein Group.

Trest za neposlušnosť

Staré členské krajiny ako Francúzsko, Nemecko či Švédsko kritizujú niektoré nové členské štáty, že politiku nízkych daní môžu robiť aj preto, že im príspevky z európskych fondov do infraštruktúry a iných sektorov umožňujú šetriť štátne výdavky a znižovať dane. Treba si však uvedomiť, že tento argument je veľmi slabý, nakoľko projekty zo štrukturálnych fondov a z kohézneho fondu

Miera daňového zaťaženia príjmu právnických osôb v niektorých krajinách EÚ

Estónsko	0 %
Litva, Lotyšsko, Cyprus	15 %
Slovensko, Poľsko	19 %
Francúzsko	35 %
Nemecko	40 %

sa v súčasnosti začínajú ešte len vyhodnocovať. Okrem toho významní investori začali v nových členských krajinách aktívne pôsobiť dávno predtým. Francúzsky minister financií Nicolas Sarkozy, ideový vodca zavedenia minimálnej daňovej úrovne v EÚ, na stretnutí v septembri tohto roku svojim európskym kolegom navrhol, aby nové členské štáty, v ktorých je daň nižšia ako priemer EÚ, nedostávali príspevky zo štrukturálnych fondov.

Na spomínanom zasadnutí proti tomuto návrhu ostro vystúpili predstavi-

lia niektorých členských krajín EÚ vrátane Poľska, ktoré by týmto krokom stratilo najviac. Proti bola aj Veľká Británia, ktorá dlhodobo podporuje rozvoj vnútornej konkurencieschopnosti medzi členskými krajinami únie. „Je to len jeden z mnohých budúcich rozporov vyvolaných niektorými starými členskými štátmi, ktorých ekonomický rast je nulový a v ktorých neúnosné hospodárske a sociálne systémy volajú po reforme. Problémy a nepriatelia sú umelo vyvolané, aby oddialili riešenie vlastných ekonomických problémov týchto štátov a stratu preferencií vládnucich strán pri

realizácií citlivých hospodárskych reforiem. Nové členské krajiny, ktorých sa tieto a budúce útoky budú týkať, by určite nemali mlčať a za podpory ich oficiálnych predstaviteľov a najatých lobistov by sa mali snažiť vytvoriť efektívny varovný systém na zastavenie takýchto káuz už v zárodku. Skutočnosť, že holandský minister financií Gerrit Zalm vyjadril podporu návrhom Francúzska a Nemecka zaviesť v EÚ minimálny limit pre dane právnických osôb, a fakt, že Holandsko je v súčasnosti predsedníčkou krajinou únie, potvrdzujú, že táto téma ešte nie je ani zďaleka uzavretá,“

Hlavné udalosti v Bruseli za uplynulé dni

- ◆ Komisar pre rozširovanie Günter Verheugen potvrdil, že „už nie sú nijaké prekážky“, ktoré by EÚ bránili začať prístupové rokovania s Tureckom.
- ◆ Rumunsko uzavrelo rokovania o dvoch z piatich zostávajúcich negociačných kapitol ešte pred zverejnením hodnotiacej správy Komisie.
- ◆ Holandský štátny tajomník Pieter van Geel predstavil Európskemu parlamentu environmentálny program holandského predsedníctva zameraný na ekologické inovatívne riešenia v oblasti udržateľnej dopravy a chemických látok (REACH).
- ◆ Prezident Európskej centrálnej banky predpovedá na rok 2005 rastu eurozóny „silnejší posun nahor“, varuje však pred plánmi uvoľniť fiškálne pravidlá Paktu stability a rastu.
- ◆ Po tom, ako Európska komisia predstavila svoj návrh revízie direktívy o dĺžke pracovného času, spustila sa silná kritika z oboch strán, to znamená od zamestnávateľov i od odborov.
- ◆ Komisia predložila plány na zbavenie výrobcov automobilov ich exkluzívneho práva predávať niektoré náhradné diely ako sú nárazníky či svetlá. Tým sa otvára celoeurópsky trh v hodnote 10 miliárd eur ročne.

dodáva Patrik Zoltvány, partner pre európske záležitosti a lobingové služby poradenskej skupiny Amrop Jenewein Group.

Ostatné opatrenia francúzskeho ministra financií Nicolasa Sarkozyho, ktorý sa pomocou daňových úľav chystá presvedčať spoločnosti, aby neopúšťali krajinu, resp. aby sa vrátili, dokazujú vytvorenie chiméry nových krajín ako „fiškálnych dumperov“. V skutočnosti však ide skôr o taktiku na upokojenie a získanie nespokojných domácich voličov, ako o naozajstný pôvod ekonomických problémov Francúzska.

Zabúda sa na minulosť

Nižšia podniková daň, ako je európsky priemer, svojho času pomohla vytiahnuť Írsku ekonomiku nahor. Táto krajina do únie vstúpila v roku 1973 a ešte dlho sa dávala pre nováčikov alebo kandidátov na členstvo v únii za vzorný príklad. Dnes však niektoré staré členské štáty nielen že zabúdajú, čo pomohlo ich ekonomikám dostať sa na vrchol, ale zabúdajú aj na to, čo samy radili kandidátskym krajinám.

Podobne si v rámci prístupového procesu aj kandidátske krajiny často objednávali štúdie od popredných ekonomických inštitúcií, ktoré analyzovali a odporúčali zlepšenia v ich ekonomikách, aby neboli príťažou, ale príspevkom starej Európy. Jedna z posledných štúdií OECD žiadala štyri najväčšie z prístupujúcich krajín – Poľsko, Maďarsko, Českú

republiku a Slovensko –, aby znížili daňové zaťaženie pracovnej sily a iné dane, čím by prilákali viac zahraničných investorov, čo by im zasa pomohlo rýchlejšie dobehnúť pätnásťku pôvodných členov únie. Tieto fakty z minulosti by určite nemali chýbať v argumentácii predstaviteľov nových členských krajín.

Chýba správanie lídrov

Je jasné, že členstvo v únii novým členským krajinám prinieslo a prinesie viac, ako im zobralo, avšak profesionálna analýza dopadov členstva v jednotlivých oblastiach a stanovenie dlhodobých „európskych cieľov“ je potrebná, aby bol tento prínos viditeľný a riadený. Ako sme už spomínali, problémové oblasti a témy v EÚ sa dajú predvídať, a tak by sa vlády týchto krajín mali naučiť užšie spolupracovať s profesionálmi a lobistami, ktorí nie sú obmedzení len politickými dohodami a ktorí dokážu problémy nielen predvídať, ale formovaním záujmových koalícií, hľadaním spojencov, argumentáciou a vybudovanými vzťahmi napomôcť ich zastaveniu. Nové členské krajiny by si mali uvedomiť svoju rovnocennú pozíciu voči starým členským krajinám a premyslene a profesionálne začať hájiť svoje strategické záujmy na poli rôznorodých záujmov všetkých dvadsiatich piatich členov EÚ.

(AUTOR JE KONZULTANTOM EÚ
KANCELÁRIE AMROP JENEWEIN GROUP
A AKREDITOVANÝM LOBISTOM V BRUSELI)
www.euoffice.ajg.sk